

Samenvatting hoofdstuk 3

Doel: Om te leren

Les 1 De eerste trein

De eerste trein in Nederland reed in 1839 tussen Amsterdam en Haarlem. Tot die tijd ging het meeste vervoer per trekschuit of koets. Sommige mensen vonden de stoomtrein een monster dat veel te hard reed. Ze waren bang dat de stoom en de rook ongezond zouden zijn.

Les 2 Anders werken

Mensen gingen **machines** gebruiken die bij elkaar stonden in **fabrieken**. De **productie** ging hierdoor omhoog. De machines werden met **stoommachines** in beweging gezet. Stoommachines werden ook gebruikt voor de stoomtrein, die over een **spoorweg** reed. In de **industrie** werkten **arbeiders** voor weinig geld. Ook **kinderarbeid** was gewoon in die tijd.

Les 3 Anders leven

Veel boeren op het platteland waren arm en trokken naar de stad om werk te zoeken. Hierdoor groeiden de steden. In 1900 woonden er meer mensen in de stad dan op het platteland. In de stad was werk in de industrie en in **diensten**, zoals handel en vervoer. Meisjes werkten wel als **dienstmeisjes** bij rijke families. Veel arbeiders bleven arm, terwijl handelaren en fabrikanten rijk werden.

Les 4 Het volk wil meepraten

In 1813 werd Nederland een koninkrijk. Onder koning Willem II kwam er in 1848 een nieuwe **grondwet**: de koning verloor zijn macht en de **ministers** regeerden. Ons land werd hierdoor iets meer een **democratie**. In 1874 kwam er een wet tegen kinderarbeid in fabrieken. In 1900 kwam er een wet die zorgde voor **leerplicht** voor kinderen van zes tot twaalf jaar.

